

„Da je denes prisegel resnico jezik moj,
V to znamenje pečeni petelin mi zapoj!“
Petelin se ne zmeni, a pet' je hlapec jel;
Zavpil je Turek: „dobro!“ — odjahal v dir vesél.

Pesnik „Turkove prisege“ je torej Anton Bezenšek, ne pa Fran Levstik. — Končno še nekaj o tej pesmi. Sprejeta je tudi v Sket-Westerjevo Slovensko čitanko za četrty razred srednjih šol (2. izd., str. 46). Tam je čitati v „Opombah“ k tej pesmi (str. 230), da je Konjiška gora pri Konjicu ob Neretvi v Hercegovini. To je očitna liba, ki je nastala na kategorično zahtevo „pradne“ recenzije, češ da to ne more biti Konjiška gora pri Konjicah na Štajerskem! Po prijaznem posredovanju dveh štajerskih rojakov sem tudi poizvedel, da živi na Frankolovem in v okolici Konjiške gore še sedaj spomin na dve „turški lipi“. Tako imajo tudi pesmi svojo čudno usodo, ki je v tem slučaju celo v posrednem stiku z bojnimi dogodki na Balkanu.

W.

Aškerčev „Zlatorog“. Med Aškerčevimi epskimi pesnitvami zadnjih let je „Zlatorog“ brezdvomno njegovo najboljšo delo, ki ga je pesnik sam visoko cenil. Zanimiva je pesnikova sodba, ki jo je izrekel svojemu prijatelju Alfr. Jensen u dne 6. januarja 1904, ko mu je poslal pesnitev: „... Может быть это самое лучше, что я написал до сих пор“ (Morda je to najboljšo, kar sem napisal doslej.)

Nemškega Baumbachovega „Zlatoroga“ morebiti poznaš. A moj „Zlatorog“ je v resnici naroden, ker sem se tesno držal narodne pravljice, ki jo je bil zapisal † K. Deschmann pod Triglavom, na meji italijanski ter jo objavil v „Laibach. Zeitg.“ l. 1868. Zato Ti prilagam v tem zavitku z „Zlatorogom“ vred tudi feljeton „Sloven. Naroda“, kjer je izvirna pravljica o „Zlatorogu“. Moj „Zlatorog“ ni drama, čeprav je pisan v dramatični obliki, nego je epska pravljica. Dramatično formo sem izbral, ker мнѣ такъ понравилось ...

Iz slovenskega „Zlatoroga“ razvidiš tudi podoben motiv, kakoršen je v Lermontovljevem „Demonu“. Primeri tudi „Fausta“ etc.! In vendar je „Zlatorog“ naš slovenski. Нѣмецъ Baumbach не понималъ нашего народного „Здаторога“ (Nemec B. ni razumel našega narodnega „Zlatoroga“)...

Tvoj Stockholm imam v svojem popotnem programu, a enkrat pridem gotovo tja gori k Vam ...“ — Tako Aškerc.

Sicer pa je treba pripomniti, da se v našem gorenjskem Zlatorogu ne pretaka mnogo pristno narodne krvi. Prim. Glonarjevo študijo o postanku in zgodovini pripovedke o Zlatorogu: „Monoceros“ in „Diptamus“ v mariborskem Časopisu za zgodovino in narodopisje 1910 (str. 34–106).

na univerzi v Kopenhagenu — „Ejebog“ 1912, str. 414

*Lorent

